

Vzbouření v soudní síni.

Zvláštní zpráva o sobotu únoru.

Z Prahy, dne 13. února.

Proces Omladiny, který v sobotu dospěl až k ukončenému řízení průvodního, měl v pondělí počítí nové své obloby, totiž měli nastati fečl státního návladního, obhájce, předsedy soudu a konečně rozsudek. Tento tak ku 20. února všeobecně se očekával. Neč řízením okolností stal se v procesu netušený obrat.

Celý proces jak známo nemá valné váhy a je spíše kompromitací těch, kdo v takových rozsazích jej zosnovali a svět k němu na poslech poblíželi.

Některé mladické kousky pouze vyřly z procesu na jevo, více nic. Zavraždění Mrvovo, je akt osobní, vražda, jakých po hospodách v návahu válné a v proudu pomstychtivém na tisíce se přirodí.

Nebylo tedy nic, pranic v procesu, co by jej činilo velikým až k státní důležitosti a přece — jakoby naschvál veden byl celý proces tónem a způsobem, jakoby šlo o zločiný svého řádu, o existenci říše.

Ký div, že toto řízení roztrpčovalo obžalované, obhájce i obecenstvo a že mezi soudem a obžalovanými často došlo k potýčce i k dítčkám, ba i k trestu.

Takž mimo dřívější šrůtky minulého týdne, když bylo původní řízení ukončeno, žádali obžalovaní, aby nyní, kdy je po všem výslechu a soudním řízením, kdy už nic nelze zatajiti ani pověděti, aby dovoleny byly návštěvy přátel a příbuzných k uvězněným.

Svolení to dáva se vždy i zločincům nejhrubšího zrna.

Však obžalovaným "Omladinstvům" dáno nebylo.

Proto v sobotu, po skončeném řízení průvodním ostali obžalovaní do jednoho v soudní síni a nechtěli se z ní hnouti, vzdor vyzvání předsedy soudu, dokud nebude jim dovoleno ono dáno. "Nepůjdeme do cel, dokud se nám nestane po právu!"

Po vyrušení velikém, v němž obžalovaným domlouváno obhájci i těmi obžalovanými, kteří dosud na svobodě (za výstupné) byli po marném rozkazování předsedy, teprve tenkrát obžalovaní vešli do žaláře.

Leč tento výjev měl pokračování. Byl pouhou předehrou toho, co následovalo v pondělí 12. února. — Ještě v sobotu obhájci rokovali s prezidentem soudu a se senátem o žádosti obžalovaných a o jejich vystoupení v soudní síni, jako o trestu, který jim za jejich "vzpouru" má být vyměřen. Vyjednáván dá lo se za souhlasu všech interestů, i dalo se soudit, že jim skončí se vše klidně. Než předseda soudu rozhodl jinak.

V pondělí, ve stínu bodáků měli se obžalovaní hájit.

To podráždilo je v nejvyšší míře, tak že došlo v soudní síni k velké bouři.

O těchto věcech ihned podali Mladochceři na sněmu interpellaci a protože tato jen důvody věcně obsahuje, je poznáte z ní nejlépe co se stalo a proto ji tuto doslovně podáváme, abyste se neklamali zase jinými zprávami, jichž bude jako hub po dešti.

Interpellace zní:

V sobotu dne 10. února 1894 po prohlášení předsedy soudu, že průvodní řízení s tak zv. "Omladinou" jest skončeno a že další jednání ustanoveno na pondělí dne 12. února 1894, opakoval — když obecenstvo a obžalovaní na svobodě jsouc již se rozcházelí — inquisit Bořivoj Waigert svou žádost, na začátku přelčení téhož dne učiněnou, aby obžalovaným, kteří jsou ve vazbě, povolilo se v neděli přijeti návštěv, které jim p. c. k. dvorním radou

Procházkou odeřeno bylo z toho důvodu, že třetí osoba při jedné návštěvě jedinému z obžalovaných pokusila se podstrčiti milostné psaníčko. Bořivoj Waigert odůvodnil svou žádost tím, že obžalovaní sotva jednou za týden (v neděli) své příbuzné mohou spatřiti. Na to prohlásil předseda soudu, že to není v jeho moci a lánou přitmluva nesíbil. Ve výroku Boř. Waigerta, že "v případě odeření návštěv nemožno ručiti za pořádek," spářoval náměstek státního zástupce, p. Lorenz, pohrůžku soudu a žádal za disciplinární potrestání, až zřejmě výrok Waigertův znamenal pouze odvolání dřívějšího prohlášení obviněnými daného, že jeden u druhého působiti bude na zachování pořádku.

Po tomto vzrušujícím návrhu veřejného žalobce proneseno ze středu obžalovaných, že zůstanou tak dlouho seděti, dokud nepřijde p. dvorní rada Procházka, poněvadž dozorei jim odpřáží předvedení k němu, jakkoli die trestního řádu jest to právem obžalovaných. K vyzvání předsedy a k žádosti obhájce pak obvinění, ve vazbě se nalézající, soudní síni opustili, byli však na chodbě k separaci napadeni od náhr. rotanta bar. Trautenberg a žaláři Petra Nedomy nadávkami, čmž zavlněn hluk, načež přivolána od jmenovaných osob c. k. policejní stráž, aniž by president soudu to byl nařídil. C. k. policejní stráž, jež v počtu 16 mužů s nasazenými bodáky přikvapila, dotřala pažbami na bezbranné a nebránící se obviněné a hnala je do cel, při čemž některé obžalovaní, zejména Ziegloser, pažbou pohmoždění. Obviněným, kteří již 6 měsíců ve vazbě tráví a z části těžkými chorobami jsou stíženi (Ant. Veselý, Modráček, Duda, Kasík, Holzbach, Waigert, Dutka atd.), odňata pak po více než třihodiném řízení v dusné a otravující soudní síni, která jest v Evropě unikem, odpolední procházka na vzduchu.

Ony udalosti, které se staly mimo soudní jednání a mimo soudní síni, zajisté nelze pokládati za příčinu dostatečnou, aby v soudní síni samé učiněna byla nějaká opatření mimořádná.

Tím větš byl úžas obhájce i obviněných, když v pondělí ráno spatřili kromě stráže domácí, také ještě strážníky policejní, nejen po chodbách, ale i v přední (asi 15 policejních strážníků) a dokonce v samé síni soudní (nejméně 20 policejních strážníků) v plné výzbroji a s bodáky nasazenými.

Tento případ v dějinách soudnictví neslychaný, působil tím trapněji, jelikož, jak známo, nebyla do soudní síni připuštěna ani pětina zákonného počtu důvěrníků, a sice "z nedostatku místa," kdežto nyní pojednou na úkor práva obžalovaných mohlo najiti přístup ještě i 20 c. k. policejních strážníků.

Vzhledem k tomu, že po celé čtyři neděle nebylo žádného vážného porušení pořádku, věru těžko ubrániti se dojmů, že jde o to, by zmíněnými tak příkrými a rozčilujícími opatřeními rázu provokačního byl — při možnosti, že obvinění vzrušením svým dají se strhnouti k odporu — vzbuzen ve veřejnosti dojem, že tito obvinění jsou lidé opravdu vysoce nebezpeční a že výmínečného stavu v Praze skutečně bylo nezbytné potřeba!

Poněvadž ale v právních státech sotva kdy se stalo, aby po klidně skončeném průvodním řízení plaidoery se konaly za takovýchto okolností, naprosto tísnivých, táž se podepsaný:

"Jest Vaše Excellence, jakožto představitel vlády ochoten zaříditi čeho třeba, by další vedení pře s tak zvanou "Omladinou" hlavně pak hájení, dále se svobodně, bez přítomnosti a nátlaku ozbrojené moci?"

V Praze, 12. února 1894.

Dr. Engel a soudruzi.

Zprávy o bouři v soudní síni byly naskrs konfliktovány.

Příběh řízení v pondělí dne 12. t. m. byl tento:

Obvinění vstupující do soudní síně, uvolňují svého překvapení a úžas hlasitými výkřiky. Prohlásují ihned mezi sebou, že v této soudní síni za těchto poměrů tam neostanou. Kolibri ukazuje na strážníky a volá posměšně: "To jsou také důvěrníci!"

Smích, volání, vřava. Znenáhla se plnť radní síni. Pouze přední část je prázdná. Místa pro důvěrníky jsou přeplněná. V první řadě stojí poslanec Hřeznovský. Dr. Baxa vstupuje do síně, volá: "Konstatujte, kolik je tu důvěrníků a strážníků?" Hlas ze zadu: "Nás důvěrníků jest 38 a 5 strážníků." — Dr. Baxa: "Což v zadu jsou také?"

Vstupuje soud s předsedou Krémářem v čele. Nastává hláhol, křik. Ze s měsíce hlasů vyznívá zvučný hlas dr. Rašna: "Zde nemůžeme zachovati klid. (Obrácen k strážníkovi): Proboďte nás, my zde stojíme!"

Obvinění a důvěrníci tleskají. Obv. Sokol volá, ukazuje na strážníka: "To je evropský skandál!"

Předseda Krémář hřimajícím hlasem: "To přestává všechna řeč, když budete všichni křičet. Dříve musíme jednat parlamentárně!"

Bouře hlasů odpovídá: "Ve stínu bodáků se nemůže jednat parlamentárně!" Mezi tím strážníci stojí klidně uprostřed této vřavy opření o ručnice.

Předseda (křičí): "Pánové, klid!" Hluk však neustává a propuká ve vřavu, když vstupují do síně obvinění nalézající se ve vazbě, kteří si posměšně prohlížejí strážníky.

Předseda: "Kdo bude rušit klid, dám si jej jmenovatí a zakročím se proti němu." Ozývá se hlas: "My posloucháme pouze bodáky!"

Předseda: "Vy soud tedy neposlechnete?" — Obviněný Škába: "Podle toho!"

Předseda: "Dejte slova Škábova do protokolu. Obvinění chovejte se tiše a vyslechněte usnesení soudu."

Dr. Rašna: "Chovali jsme se dosud tiše stále, ale teď přestává všechno."

Obhájce dr. Černohorský prohlašuje, že ve stínu bodáků nebude hájit.

Dr. Rašna (k soudu): "Nerozčí lujte nás!"

Volání "Hanba!" Otřásá soudní síni.

Předseda když se hluk trochu utišil oznamuje usnesení soudu ohledně sobotních udalostí. Soud je toho náhledu, že jednání obviněných při konci sobotního řízení rozpadá se na dvě části. Jedna se stala v síni samé a druhá v koridorech. Co se tkne první části, ta spadá pod disciplinární působnost soudu. Venku na chodbách přestává působnost soudu.

Ohledně události na koridorech bude zavedeno separátní řízení. Co se tkne události v soudní síni samé, je známo, že Waigert pravil, že žádá jmenem obviněných o povolení nedělních návštěv, jinak že neručí za pořádek. Bylo vidět, že to nebyl osamotnělý projev, že to bylo ujednáno, neboť všichni obvinění souhlasili s Waigertem. Soud v tom shledává všechno, co oprávnjuje k nejkrávnějším prostředkům proti obviněným.

Soud v tomto vážném okamžiku, kdy se jedná o konečné jednání procesu usnesl se na tom, aby vzhledem k hromadné výhrůžce obviněných proti soudu, bylo mimořádným způsobem zakročeno na udržení pořádku. K tomu cíli nařídil soud, aby zaopatřen byl dostatečný počet strážů. Poněvadž domácí zavelená též stráž policejní, jež zakročí ihned, jakmile bude pokoj porušen.

Obhájce dr. Baxa (k soudu): "Konstatuji že jsou líceni přítomní nedůvěrníci (okazuje na strážníky) žádám, aby byli odstraněni."

Obhájce dr. Černohorský: "Ne stalo se dosud nic, co by oprávněovalo soud k podobnému nařizení. Obvinění ve vazbě jsou sice roztrpčeni a rozhořeni, ale dosud neúčinnili nic, co by oprávněovalo soud k volání ozbrojené stráže. Poněvadž mě není možno v sousedství bodáků hájiti, chei se poraditi se svými klienty ohledně dalších našich kroků."

Předseda: "Soud se usnesl, že tu musí být stráž."

Obhájce dr. Baxa: "Pro 231 důvěrníků tu není místa, svátek je tu dosti místa pro 40 policejů."

Dr. Šmans: "Dole u vřátného počítá se každý důvěrník jako zlato, jen aby se síni nepřeplnila. Ale pro policejky je místa dost."

Předseda napomíná Rašna.

Tento odpovídá: "Po tomhle je nám všechno jedno."

Předseda: "Vyklidte obecenstvo. Důvěrníci musí odtud!"

Obvinění volají: "My jdeme všichni, nezůstanete tu."

Nastává vřava. Obvinění volají: Pořme odtud. Nedáme se tu souditi! Nyní odehrává se nanečestně rozčilující, nevdaný výjev, jakého klenutý sál porotní není ještě pamětníkem. Všude je vidět zardělé tváře, planoucí oči. Do vzduchu rozehvělého bouři sterých hlasů mávají zaťaté pěstě. Obvinění nalézající se ve vazbě, vyskakují na židle, rozhrnují kabáty a nastavují prsa proti bodákům za ohlušující výkřiky hněvu a rozhorlení.

Obvinění ve vazbě se nalézající odehájají ze soudní síně. Venku v přední sypou se střepy rozbitého okna. Situace je s vrchovaně kritická. Soudci stojí u svého stolu a hledí do řvavy. Votant rada Feyerer ukazuje na poslance Sokola a volá na stráž: "Vyveďte toho muže!"

Opětná bouře nevole. Sokol starší je obklopen obviněnými a zůstává státi u prázdných lavic obviněných. Mezitím obhájci odešli ze sálu ku poradě s obviněnými.

V síni zůstal pouze dr. Stránský, jenž rokuje s Rašnem, Škábou a Sokolem.

Po pěti minutách vrací se obhájci s obviněnými.

Obhájce dr. Černohorský: "Klid bude možno zachovati pouze tehdy, když dá soud odstraniti strážníky. Zde má právo býti pouze stráž domácí."

Obviněný Hajn dovolává se trestního řádu a za hřimavé pochvaly protestuje proti tomu, aby obvinění nebyli uráženi přítomností ozbrojených strážníků.

Obvinění Čížek a Ziegloser pronášejí ostré stížnosti na to, jak s nimi bylo jednáno v sobotu, když byli odváděni do cel.

Obviněný Škába: "Po 4 neděle jsme byli klidni. My, kteří jsme byli na svobodě, působili jsme v tom ohledu na své soudruhy ve vazbě."

Na to stupňuje se stále bouře, rozčilené hlasy křičují se v ozduš, prosyceném atmosférou hrozného rozčilení a vzdoru.

Když pak soud vzhledem k návrhům obhájce a obviněných prohlásil, že ozbrojená stráž prozatím má býti ponechána v soudní síni i na chodbách, dospěla vzrušující scéna vrcholu. Rozpoutalo se ohlušující rozčilení.

Obvinění vyskakují na židle a volají, že vzdávají se všech důvěrníků a všeho hájení.

Obvinění Sokol, Rašna a Škába prohlašují jmenem všech, že upouštějí od dalšího se hájení, že vzdávají se důvěrníků, že se vzdávají

svých obhájce a že se vůbec vzdávají. Hlasy: "Půjdeme si vyslechnout rozsudek!"

Obhájci dr. Baxa, Šmans, Stránský, Černohorský, Kliment a Just obhájí, že se vzdávají hájení a že odehájají.

Obvinění jeden po druhém volají, že nepřijdou více k řízení.

Předseda: "Odrožují přelčení na stíček na 9. hodinu ranní."

Vřava neutuchá. Hrozná rozehvění vládně v síni a na chodbách. Obvinění usnávají se, že vůbec více neúčastní se řízení a že sítza nepřijdou.

Po 10. hod. odchází soud a tím skončen tento památný den řízení "Omladiny."

Co dále následovati bude určení nelze. Die zákona místo obhájce, kteří se vzdali svého úřadu, budou obžalovaným dáni obhájci s "povinností", kteří musí obhajovatí převzati.

Ale co počítí — když obžalovaní s nimi nebudou ani mluvit? To bude soud!

Die všeho budou obžalovaní veimi přisně odsouzení a přivezení budou souzení dál ze vzpoury v soudní síni — kterou sami nevyvolali!

NEBRASKA.

— Blíže Humboldt shořely maátale J. Powerse. Škoda páčt se na \$1000. Má se za to, že oheň vznikl od jiskry železničního parostroje.

— Vojt. Mácha, mladý krajan v Pawnee Co. byl min. týden svržen z koně a lebka mu prorazena, což má že míti pro něho osudných následků.

— V Lincoln přepaden byl pastor Beal a utržil několik šteleč a kopanců. Má se za to, že příčinou k tomu byly jeho senzační kázání po min. několik neděl, proti karbanu, společenskému zlu, hostincům a jiným nefestem.

— V Cuming Co. spáchal samovraždu 19letý mladík jménem W. Serek min. uterý, podřezav si krk kapesním nožem od ucha k uchu. Matka jeho a bratr bydlí blíže Wisner. Proč hrozný ten čin spáchal se neshdčuje.

— Sportové v Lincoln jsou náramně na mayora dopáleni. Týž dal totiž nařzen, aby pronásledovány byly obyvatelky domů špatné pověsti a tyto úplně potlačeny. Obyvatelky, nechtějce se vystavovati pronásledování soudnímu, stěhují se z města pryč. Na jak dlouho?

— Soud proti D. Akinovi, švagru zpronevěřilého pokladníka okr. Holt B. Scotta, vyvolán byl v úterý 27. v O'Neil, ale okr. zástupce požadoval odložení téhož, jelikož prý není připraven a konečně navrhl soudu, aby obžaloba nechala se padnout. Též obžaloba proti adáokátu Dicksonovi vznesená na něho pro pomáhání B. Scottovi v ošizení okresu, nechal okr. zástupce padnout.

— Před několika týdny přišel do Lincoln justý W. Walthers z Clevelandu O. Byl as 30letý a zdaje se býti dosti peníze zásoben, užlval světa. Před několika dny seznámil se v domě špatné pověsti s jednou obyvatelkou téhož a v neděli 25. se s ní oženil. V pondělí a úterý na to z opice nevyšel a ve středu se otrávil morfinem. Neobyčejné to zakončení lfbánek.

— V Nebraska City souzen byl min. týden Z. T. White pro pověšený sekretáře zemědělství J. S. Mortona a syna Karla obrazně v tamnějším parku. Soud byl pro kriminální urážku na cti. Porota uznala obžalovaného vinným ale odporučila jej milostí soudcově pro polehčující okolnosti. Zástupce jeho odvolal se ihned k vyššímu soudu. Druhý spoluviník H.W. Hoerath bude souzen až v listopadu.